

Handläggare: Håkan Serdén
Telefon: 08 - 508 01 114

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Förslag till Vision Järva 2030

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen
2. Omedelbar justering

Verner Stadthagen
st.f. stadsdelsdirektör

Håkan Serdén
kanslichef

Sammanfattning

Förslaget till Vision Järva 2030 utgör en konkretisering av den politiska målbilden från 2007 och är ett lovvärt och nödvändigt initiativ för det fortsatta arbetet att utveckla stadsdelarna på Järvafältet.

Förvaltningen ställer sig mycket positiv till stora delar av förslaget och vill särskilt framhålla den samverkan mellan förvaltningar och bolag som redan givit goda resultat. Vision Järva 2030 har förutsättningar att ytterligare skapa ett utökat samarbete kring stadsdelarnas framtida utveckling.

I övrigt framför förvaltningen några synpunkter av mer övergripande karaktär samt ger kommentarer till de nio utvecklingsteman som anges i förslaget.

Remissbehandling

Kommunstyrelsen har för yttrande, senast den 28 oktober 2008, remitterat ett inom stadsledningskontorets stab utarbetat tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2008 "Förslag till Vision Järva 2030". Ärendet har remitterats till stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta samt elva facknämnder inom staden och närmare fyrtio övriga instanser. I den senare gruppen finns Stockholms Stadshus AB, grannkommuner, SL, berörda statliga myndigheter, fastighetsägare samt ett flertal intresseorganisationer som representerar såväl hyresgäster och bostadsrättsföreningar som näringslivet.

Ärendets beredning

För att komplettera förvaltningens remissvar har allmänheten inbjudits av den lokala politiska referensgruppen för Vision Järva 2030 att lämna synpunkter på ett öppet möte som anordnas den 13 oktober på Tensta träff.

Förvaltningen har utöver detta haft underhandskontakter med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning för att stämma av respektive remissutlåtande.

Stadsledningskontorets förslag

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande i ärendet är i huvudsak av följande lydelse.

"Enligt beslut i Järvalyftets båda styrgrupper vintern 2007-2008 har stadsledningskontoret, i samarbete med bland andra stadens tekniska förvaltningar, utarbetat ett förslag till Vision Järva 2030. Med Vision Järva 2030 finns en konkretiserad bild av allt som kan uppnås genom Järvalyftets samlade aktiviteter, en samlad bild av Järvalyftets politiskt förankrade målbild."

Den politiska styrgruppen för Järvalyftet har fastslagit att:

"Järvalyftet är en långsiktig investering för att förbättra levnadsvillkoren i stadsdelarna kring Järvaområdet: Akalla, Hjulsta, Husby, Kista, Rinkeby och Tensta. Målsättningen är att genom medverkan från boende och samverkan med andra parter skapa en positiv social och ekonomisk utveckling som gör Järva till ett område dit många vill flytta – och stanna kvar. Järvaområdet ska vara en motor för tillväxt i hela Stockholm."

För att nå dit anser den politiska styrgruppen att medvetna insatser krävs inom fyra huvudområden:

- Bra boende och mer varierad stadsmiljö
- Trygghet i vardagen
- Stärkt utbildning och bra språkundervisning
- Fler jobb och ökat företagande

I projektgruppen som har utarbetat föreliggande förslag har ingått representanter för stadsledningskontoret (Järvalyftets projektledare), trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret. Förslaget är tänkt att fungera som under-

lag för fortsatt diskussion och dialog om Järvas framtid och utveckling mellan myndigheter, organisationer, boende, företag och föreningar.

Den politiskt fastslagna målformuleringen har konkretiserats i dokumentet genom att ge en allmän bild av Vision Järva 2030 och en ”spelplan” skissas upp som bland annat innehåller 9 utvecklingsteman för Järva. Därefter illustreras hur utvecklingsteman kan te sig inom respektive stadsdelsområde och avslutningsvis beskrivs tänkbara vägar för att nå visionen och hur personer som bor och verkar i Järva ska ges möjlighet att tycka till om visionen.

I avsnittet ”en ny spelplan” anges att Vision Järva 2030 utgör en spelplan där redan genomförda och hittills planerade förändringar tillsammans med nya förslag beskrivs som en helhet. Det skapar en spelplan för både stora och små utvecklingsfrågor inom en övergripande struktur. Regionplanekontoret har sedan länge dragit slutsatsen att regionen bör utvecklas mot en flerkärnig struktur där regionens centrum avlastas och kompletteras med flera regionala kärnor. En av dessa kärnor är Kista, som alltså bör fortsätta att utvecklas mot en stad i staden vilket framgår av förslaget.

I avsnittet beskrivs också nio utvecklingsteman för Järva:

- Aktivera Järva friområde och stärk kopplingen till stadsdelarna
- Bygg nytt i strategiska lägen
- Länka samman stadsdelar
- Koppla ihop gatunätet – där det gör nytta
- Utveckla de centrala stråken
- Respektera och utveckla värden i befintlig bebyggelse
- Bryt trafiksepareringen – där det gör nytta
- Gör gångvägnätet tydligare
- Använd ny bebyggelse för att stärka stadsdelarnas identitet

Avslutningsvis beskriver dokumentet hur de ovanstående utvecklingsteman kan ta sig uttryck i respektive stadsdel med hjälp av idéskisser, kartor och bilder.

Förslaget till Vision Järva 2030 har i särskild ordning sänts till stadsdelsnämndens ledamöter och ersättare. Förslaget kan även laddas ner i sin helhet på www.stockholm.se/jarvalyftet. Till höger på hemsidan finns dokumentet uppdelat på tre delar att ladda ner som pdf-fil. Förslaget finns också, i utskrivet format, att hämta i sin helhet eller i en populärversion hos antingen nämndens registrator eller i Järvadialogens lokal på Trondheimsgatan 3 i Husby.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har tagit del av förslaget till Vision Järva 2030 och anser att konkretiseringen av den politiska målbilden från 2007 är ett lovvärt och nödvändigt initiativ för det fortsatta arbetet att utveckla järvastadsdelarna

Förvaltningen ställer sig mycket positiv till stora delar av förslaget och vill särskilt framhålla den samverkan mellan förvaltningar och bolag som redan lett till goda resultat. Vision Järva 2030 ger goda förutsättningar för att ytterligare fördjupa och bredda en utökad samverkan kring stadsdelarnas framtida utveckling.

Inledningsvis väljer förvaltningen att ge synpunkter av mer övergripande karaktär.

- Förvaltningen kan konstatera att visioner och gemensamma målbilder behövs för att flera aktörer ska dra åt samma håll. Trots detta är det i det korta perspektivet centralt att klara järvaområdets grundfunktioner med avseende på trygghet, ett väl fungerande boende, försörjning och rena och snygga stadsdelar. Betydelsen av de dagsaktuella frågorna och ”driften” av järvastadsdelarna får alltså inte förminskas eller hamna i skymundan för framtida planer och visioner.
- Betydelsen av de gröna kilarna i järvaområdet bör lyftas fram tydligare i förslaget. Förvaltningen anser att Järva friområde har stora värden för de boende i området avseende friluftsliv, koloniområden och biologisk mångfald. Detta faktum får inte skymmas av de i grunden positiva idéer om byggande som förs fram i förslaget.
- En central uppgift i utvecklingen av området rör ”mjuka” frågor såsom integration, arbete, attityder och vägar in i det svenska samhället. Förslaget behandlar bland annat insatser för språkutveckling och stimulans av nyföretagande. Att skapa arbetstillfällen inom de berörda stadsdelarna är sannolikt, vid sidan av att minska omflyttningen i bostadsbeståndet, den enskilt mest effektiva åtgärden för att skapa en positiv utveckling. Staden har som stor arbetsgivare en god möjlighet att påverka utbudet av arbetstillfällen, både direkt genom lokalisering av förvaltningar och verksamheter, men även indirekt i kontakt med näringsliv och andra myndigheter. Detta bör tydligare framkomma i förslaget.
- Situationen för barn och ungdomar och vikten av att dessa har en framtidstro bör genomsyra Vision Järva 2030 på ett tydligare sätt. I järvastadsdelarna är andelen barn och ungdom klart större än motsvarande andel för hela staden. Det är viktigt att livssituationen för de unga är sådan att den ger god utbildning, en variation av fritidssysselsättningar samt goda och tidiga erfarenheter av arbetslivet genom ferie- och praktikarbete. En åtgärd skulle kunna vara att inom järvaområdet fortsätta planeringen av ett interaktivt kunskapscenter (”Inspiratorium”), som syftar till att stimulera barn och ungdomars intresse för naturvetenskap och utbildningar med denna inriktning.
- Även nu när ansvaret för grundskolan tillhör en för samtliga skolformer gemensam utbildningsnämnd, bör staden värna om den samverkan som tidigare utvecklats mellan grundskolorna och den sociala omsorgen. Syftet bör vara att bevara en röd tråd av helhetssyn på varje barn/elev och eventuellt familj där de olika skolformerna och socialtjänsten samverkar med varandra för att garantera att de resurser som sätts in för barn och ungdomar ska få maximal effekt.

- Förutom en viktig reformering av SFI-utbildningen bör staden också satsa mer på vuxenutbildning och tidiga insatser för att ta till vara den kompetens och yrkeserfarenhet som många invandrare bär med sig och som är viktiga för såväl stockholmsregionens som hela rikets ekonomiska utveckling.
- Satsning på kultur som ett viktigt redskap i integrationsarbetet har med gott resultat använts inom utbildning på alla nivåer, verksamhet för barn och ungdom, socialtjänst samt arbetsmarknadsåtgärder. Förvaltningen anser därför att det borde finnas stora möjligheter för såväl det fria professionella kulturlivet som stadens egna kulturinstitutioner att på olika sätt etablera sig i de berörda stadsdelarna. Vision Järva 2030 bör därför kompletteras med planer för kulturhus med lokaler som även kan ta emot professionella kulturgrupper med konserter, teater- och dansföreställningar. Stockholms Stadsteater har etablerat en annexscen i Skärholmen, men behovet av en sådan scen också norr om stadens centrala delar skulle kunna förverkligas inom ramen för Vision Järva 2030.
- Kommunikationen kring Järvalyftet bör förtydligas. Förvaltningen efterlyser klagörande kring olika aktörers roller och i synnerhet vilka förväntningar och uppdrag som stadsdelsnämnderna/stadsdelsförvaltningarna förväntas genomföra. Förvaltningen bistår gärna i det fortsatta arbetet, då det inom förvaltningen finns relativt väl upparbetade kanaler och erfarenheter kring hur kommunikationsarbetet bedrivs på ett lämpligt sätt i området.

I det följande lämnar förvaltningen synpunkter på de konkreta förslagen i de nio utvecklingsområden som Vision Järva 2030 är uppbyggt kring.

Aktivera Järva friområde och stärk kopplingen till stadsdelarna

Förvaltningen anser att Järva friområde även i framtiden ska användas till friluftsliv och rekreation. En försiktig utveckling är därför välkommen och bör koncentreras på de befintliga värdena i form av kultur- och naturlandskapet. Angöring och entréer till området är tydligt eftersatta områden där övergången mellan bostäder och naturmark i många fall är otydlig och otrivsamt. Förvaltningen motsätter sig således inte ett förändringsarbete i form av utomhusbad, sportfält, koloniområden och fler kulturgårdar, men anser att man samtidigt måste vara restriktiv med att skapa besöksstrafik, angöring och varutransporter inom friområdets ramar.

Bygg nytt i strategiska lägen

Förvaltningen delar i allt väsentligt de redovisade förslagen till ny bebyggelse i strategiska lägen inom Rinkeby-Kista-området; i stadsdelarnas kanter mot omgivande stadsdelar, i stadsdelarnas entréer, på nuvarande parkeringsytor och parkeringsdäck samt i de centrala stråken. Förvaltningen avstyrker den del av förslaget som rör tillkommande bebyggelse i Spångadalen i Rinkeby (Se nästa stycke!).

Länka samman stadsdelar

Förvaltningen anser att en sammanlänkning med närliggande stadsdelar kan vara mycket positiv och att det, i likhet med förslaget, inte är lämpligt med en samman-

länkning över Järva friområde. Att länka samman stadsdelarna inom norra Järva mot Sollentuna över E4:an och att länka samman Rinkeby över Kymplingelänken/Enköpingsvägen mot den nya Järvastaden i Ursvik och Rissne i Sundbyberg anser förvaltningen vara lovvärt, eftersom en sådan strävan minskar den barriär som annars de stora trafiklederna utgör. Förvaltningen får i detta sammanhang påminna om Spångadalens viktiga betydelse för såväl rekreation och idrott som grön kil mellan tätt exploaterade områden. Bostadsbebyggelse i dalgången är därför olämplig. Men förvaltningen anser att Spångadalen bör kunna utvecklas som ett sport- och fritidsområde med t.ex. en ny sporthall.

Inom stadsdelsområdet är biltätheten låg. Flertalet invånare är därför helt beroende av en väl fungerande kollektivtrafik. Detta gäller särskilt tvärförbindelserna där trafiken i dagsläget inte fungerar tillfredställande. I förslaget till Vision Järva 2030 saknas en sammanhållen vision om kollektivtrafiken betydelse inom och genom järvastadsdelarna för att länka samman dem med angränsande stadsdelar/regioner. För beslut i denna fråga är staden beroende av ställningstaganden inom landstinget (SL) och staten (Banverket). För att stadsdelsområdet ska ha möjligheter att utvecklas ytterligare och bli attraktivt för nya boende och företag krävs i det korta perspektivet bättre tvärförbindelser för busstrafiken. I ett längre perspektiv måste även spårförbindelserna utvidgas. Förvaltningen saknar en uttalad ambition om att utveckla den snabba och kapacitetsstarka tunnelbanans viktiga roll. Från Rinkeby-Kista stadsdelsnämnds sida har tidigare påtalats önskemål om en förlängd sträckning av tunnelbanan från Hjulsta och/eller Akalla till Barkarby pendeltågsstation samt tunnelbaneförbindelse mellan Rinkeby och Hallonbergen. Beträffande tvärbansens (snabbspårvägens) på skisser redovisade förlängning från Kista C mot pendeltågsstationerna i Helenelund respektive i Barkarby (via Akalla och den blivande Barkarbystaden på det nuvarande flygfältet) har förvaltningen inget att invända. Det är dock samtidigt önskvärt att den får en alternativ sträckning mellan Ursvik och Kista C som går via Rinkeby och den föreslagna kollektivtrafikleden över Järva friområde.

Koppla ihop gatunätet – där det gör nytta

Att koppla ihop gatunätet med intilliggande stadsdelsområden är positivt för bilburna och kan göra det enklare att färdas mellan stadsdelarna. Även navigeringen blir mer logisk och kräver mindre lokalkännedom vilket kan stimulera besöksnäringar. Trots detta ställer sig förvaltningen frågande till om befintligt gatunät inom såväl järvastadsdelarna som omgivande stadsdelar har kapacitet för ökade trafikmängder, i synnerhet i gamla Spånga är kapacitetsbrister uppenbara. Möjligheterna till kapacitetsökning på de berörda vägnäten bedöms samtidigt vara begränsade. Likaså måste ingreppen i parkmiljön begränsas, eventuellt genom att reservera vissa av tvärförbindelserna för enbart buss i linjetrafik. Så bör till exempel ske på den eventuella förbindelsen tvärs över Järva friområde.

Utveckla de centrala stråken

Att utveckla de centrala stråken är mycket positivt, i synnerhet om det innebär att lokala aktörer har möjlighet att etablera verksamheter vilket ger positiva synergieff-

fekter inom stadsdelarna. Ett sådant arbete bör föregås av noggranna marknadsundersökningar för att utröna om det finns underlag, behov och intresse för att etablera handel och kommersiella lokaler i dessa lägen.

Respektera och utveckla värden i befintlig bebyggelse

Förvaltningen ställer sig helt bakom tankarna på att upprusta och utveckla befintlig bebyggelse samt att särskilt utveckla mångfalden i bostadsbeståndet med avseende på lägenhetsstorlekar, upplåtelseformer och utformning. TenstaBo 06-utställningen visade intressanta exempel på hur detta skulle kunna uppnås i det bostadsbestånd som finns inom järvastadsdelarna. Kraftfulla energieffektiviseringar är givna åtgärder i detta sammanhang, vilket leder till lägre driftkostnader.

Bryt trafiksepareringen – där det gör nytta

Förvaltningen anser i likhet med visionen att den långtgående trafiksepareringen bör ses över i vissa lägen för att underlätta angöring till centrumhandel. Att upphäva trafiksepareringen får dock inte bli ett självändamål då det utgör stora fördelar för många boende i området – inte minst barn och ungdomar.

Gör gångvägnätet tydligare

Förvaltningen anser att tydligheten i områdenas vägnät, gång- och cykelvägar och entréer behöver förstärkas generellt. I samband med det bör även tydligheten förstärkas mellan privata och halvprivata rum för att ”minska” skalan på bebyggelsen och skapa en tydligare hemvist och ett sammanhang kring den egna gården eller liknande.

Använd ny bebyggelse för att stärka stadsdelarnas identitet

Ny bebyggelse kan vara en framgångsrik väg för att skapa uppmärksamhet och en positiv känsla i områden. En tydlig och modern arkitektur kan också vara en väg att locka nya grupper att bosätta sig inom området. De nya byggnaderna måste dock på ett lyhört sätt passas in i, och integreras i, befintlig bebyggelse för att inte skapa en känsla av ”vi och dom” mellan nya och gamla invånare.

Avslutningsvis är det förvaltningens förhoppning att järvastadsdelarna står inför stora och positiva förändringar som tar sin utgångspunkt i ovan nämnda dokument. Förvaltningen ser fram mot ett utökat samarbete, och bidrar gärna med sin rika erfarenhet kring området och dess invånare, i takt med att förslagen i Vision Järva 2030 konkretiseras och realiserar.
